

Горенко М.В.

*Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини*

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ДІТЯМ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З СІМЕЙ ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ

В даний момент держава переживає складну соціально-політичну ситуацію. Продовжуються бойові дії на Сході України, не зменшується потік біженців з окупованих Криму і Севастополя. За останніми даними Дитячого Фонду ООН (ЮНІСЕФ) понад 230 тисяч людей стали вимушеними переселенцями. Діти є активними свідками процесів, що відбуваються у суспільстві.

Криза, що охопила країну, особливо впливає на розвиток особистості дітей дошкільного віку. Дорослі легше пристосовуються до умов переселення, використовуючи уже сформовані механізми захисту або необхідні способи поведінки, які ще недостатньо розвинені у дітей. Через обмежений контроль над своїм оточенням і власними силами діти не можуть зрозуміти, що відбувається насправді. Дитина переживає психологічну біль, яка, в залежності від віку, може виражатись в різних формах (розлад апетиту, порушення сну, різні поведінкові відхилення, виражене почуття провини, труднощі зосередження уваги тощо). Важливо помітити відповідні порушення вчасно, оскільки, вони служать сигналом до того, діти, які пережили психотравмуючі ситуації, потребують психологічної підтримки та допомоги.

У залежності від часу надання допомоги та завдань, які необхідно вирішити, виділяють екстрену, короткострокову і пролонговану психологічну допомогу. Екстрена допомога надається в перші кілька днів безпосередньо після травмуючої події. Її надають також при появі гострої симптоматики, що відбувається в результаті додаткових стресів. Короткострокова допомога надається протягом перших тижнів, місяців після психотравми. Якщо дитина не отримала такої допомоги своєчасно, то нерідко доводиться надавати її відстрочено. У цьому випадку така допомога виявляється менш ефективною і

може потребувати більше часу. Пролонгована допомога здійснюється протягом декількох років після психотравми [1].

Найчастіше з дітьми-біженцями використовують індивідуальні та групові форми роботи, які допомагають дитині адаптуватись до нових умов середовища та пережити стрес. В індивідуальній роботі найчастіше використовують: методи біхевіористичної та когнітивної терапії (встановлення контакту з дитиною, збір інформації, навчання технікам, які допомагають впоратись з складними ситуаціями); методи арт-терапії; ігрова діяльність.

Але досвід психологів-практиків показує, що у роботі з дітьми-переселенцями індивідуальної роботи недостатньо. Дуже важливо, щоб їх прийняли у реальному житті, колективі, в якому вони навчаються, проживають. Для цього потрібно працювати з оточенням таких дітей – батьками, вчителями та класним колективом. З батьками та вчителями можна використовувати бесіди, консультації, практичні рекомендації. Для роботи з шкільним класом, в якому навчаються діти-переселенці, доцільно використовувати методи групової роботи. Одним з найефективніших методів групової роботи є тренінг. Тренінги повинні бути спрямовані на: вироблення толерантного ставлення дітей до навколишнього світу; розвиток емпатії та розуміння інших людей; вироблення моральних цінностей; вмінню поважати думку інших і тому подібне [2].

Література

1. Соціально-педагогічна та психологічна робота з дітьми у конфліктний та постконфліктний період : метод. рек. / Н.П. Бочкор, Є.В. Дубровська, О.В.Залеська та ін. – Київ: МЖПЦ «Ла Страда-Україна», 2014. – 84 с.

2. Створимо безпечне середовище для навчання та адаптації дітей-біженців: навч.-метод.посібник / В. М. Бондаровська, О.А. Возіянова, О.П. Григоренко, Т.В. Гуцаленко та ін. – Київ, 2012. – 129 с.